

KOMBËTARE

BIBLIOTEKA

TIRANE

Shp $\frac{3}{105}$

KALLNDUER

Nr. 1.

Hylli i Dritës

Spiritus Domini, ibi libertas.

(11. ad Cor. III. 17).

1. Tuj hi në të dhetten vjetë	Faq. 1
2. Tri udhë, tri shtiqe, tri detyrë...	„ 10
3. Per Historin e Alfabetit Shqyp	„ 15
4. Fragment — Drita (<i>vjerrshë</i>)	„ 22
5. Kontributi i elementit katolik shqyptar në lamë t' atdhetaris	„ 32
6. Njoftime të pergjithta mî smundje të prâshme	„ 41
7. Urti e burrnî ndër banorë të Cemit	„ 49
8. Quo Vadis...? — Pj. II. — 3	„ 17-24

Hylli i Dritës

Ubi Spiritus Domini, ibi libertas.
(II. ad Cor. III. 17).

Tuj hî në të dhetten vjetë.

ë Tetuer të vjetës 1933 musheshin plot njizet vjet qysh se — Tetuer 1913 — niste me ndritë « Hylli i Dritës ». Në njizet vjet vetem nandë vjet jetë: dishmí e kjartë kjo e vargut të stuhive qi u shkrepën e të cillat s'paten si mos me randue edhe mí jeten e së Perkohshmes qi, mkâmë per me mprojtë të drejtat e ktij komit t' onë bujár, do të psote edhe bashkë me të; por dishmí e kjartë edhe se kjo e Perkohshme, tuj vî m' ânesh keranimet, u kqyr sý per sý me gjithsa mundoheshin me pengue lëvizjet e breznís së ré per një kohë mâ të lume, çoi trimnisht zânin, u duel zot të drejtave të komit e të popullit, tuj e paraqitë të dëjë e të zo'n per një jetë në vedí, tuj stigmatizue çdo dhunë a padrejtsí; kerkoi t' i nepte shkas popullit t' i njifte mjetet qi do të perdoreshin per me i sugurue Atdheut një jetë të knaqshme, tuj i paraqitë edhe mndyren mâ t' ardhshmen per me i perdorë me dobí kto mjete. Shkurt: edhe n' i rá së Perkohshmes s' onë me u perkulë ndonjherë per ball stuhive, sugurisht qi nuk u thye. Luftár, së pari, per program të thuesh, pse ashtu e lypte koha e rrethanat, „Hylli i Dritës“ foli pa u trëmë gjithkund kû e lypi pûna e u ndal vetem at herë kúr fuqija e eger, qi, msue me veprue në terr, drote rrezet e së vertetës, lypi qi mos të delte per do kohë në shesh kjo ë Perkohshme e cilla, fuqí e ré, e drashtun por edhe e çmueme, mkamë per Fé e per Atdhë, do të ndritte mendet, do të xete zemrat per ideale shërë mâ të nalta e mâ të kthiellta, qi Shqypnís do t' i kishin

« Hylli i Dritës », X. — 1.

BIBLIOTEKA KOMBETARE
TIRANE

KONTROLLI
1974-1975

gatue dit perherë mâ të lume. E ktij pengim „ Hyllit të Dritës “ ju desht t' i shtrohej shi në të paren vjetë të jetës së vet, kúr auktoritetet e at-hershme, fill mas botimi të Numrit X, mârrë shkas prej kryeartikullit: « Nji komedi e pandershme e XX shekull », urdhnojshin qi e Perkohshimja mos të botohej mâ. E kso dore ndolli qi „ Hylli i Dritës “, tuj pritë dit mâ të lira, kje ngushtue t'a pezullote botimin per jo mâ pak se gjashtë vjet rresht.

Në Numer të parë të vjetës së parë, në kryeartikullin : « Perlimi i së Perkohshmes », Drejtimi perfundote me kto fjalë: « Tuj kënë se me të himun t' ushtrive nderkombtare në Shkoder, maroi nâta e errshme e robnis e per Shqyptarë filloi me ague e bardha dritë e Liris, e kemi quejtë ket të Perkohshmen t' onë: „ Hylli i Dritës “, pse âsht tuj lé neper ag të gjytetnis së Shqypnis. E porsì hylli i dritës me ferglim t' amel të vet njall shpnesët e shueme në zëmer të shtegtarit, na do të perkujdesena qi edhe e Perkohshimja e jonë të mrrije me njall shpnesen nder zëmra të Shqyptarve, se prej Hyut dit mâ të mira kan me ju reshë Shqypnis ».

E lypej per at kohë nji lëvizje e posaçme per nji popull krejt të pagatuem per shndrrime të mdhá qi, si mund të parashifej, do të vertetoheshin. Ndergjegja na e thote se si Françeskaj-Shqyptarë, nuk do të kishim pasë si rrím dorëjashtë; në tjetren, vëjshim n' oroe se vetë populli lypte qi na të hidheshim n' ato lamije, qi t' i prjshim ktij popull bujár, i cilli, aso kohe, pá ndryshim besimi, na nderote me mâ të plotin besim. E dishmít e dishirit të popullit per ket veprim t' onin mundemi me thânë se i kemi me shumicë. Por të vije nji per të gjitha.

Kúr na gatojshim Numrin e parë ndollej në Shkoder nji nder pionerë mâ në shëj të lëvizjeve komtare, z. Faik Konitza, i cilli, per at rasë, na kujtoi me nji asi artikujsh qi mund të dalin vetem prej pendës së nji shkrintarit aq të njoftun e të çmuem. Artikulli titullohej: « Problemi i madh » e fillote me kto fjalë: « Andrra e nji Shqipnis së lir po vertetohet. Kush e kish pá ket anderr të bukur?... » Në ket

